Oppland Bondelag - Årsmøte 14. og 15. Mars

Møteleder, årsmøtedeltagere, gjester og presse

Velkommen til årsmøtet vårt her i Gausdal og Skei

Vi har fått mye presse på hvor vi har årsmøtet i år. Jeg for min del håper at årsmøtet blir husket mer for møtets innhold enn hvor det arrangeres, selv om Skei og Gausdalsfjellet er en utrolig flott plass!

Det er viktig at vi evner å bruke tid og krefter på det som virkelig er viktig for oss som bønder. Vi skal selvsagt bruke tid på å pleie våre egne medlemmer og vår egen organisasjon. Vi må kjøre åpne og gode prosesser, men det er utenfor næringen de største utfordringene er. Her må samholdet, på tvers av produksjoner og geografi stå i fokus og vi må aldri miste sammenhengene i vår politikk av syne. Vi må være bevisste på at vi selv ikke går i fella med å kaste oss på enkle saker, i scenesatt av våre kritikere og som kun har en misjon, nemlig det å skape mistillit til vår egen næring.

Det er et privilegium å være fylkesleder i Oppland Bondelag. Å kunne reise rundt i hele fylket og møte så mange dyktige bønder og flinke tillitsvalgte gir alltid like mye. Særlig fra de unge og engasjerte, med de klare meldingene de er i stand til å sende. Mye inspirasjon, mange gode refleksjoner og spennende innspill å ta med seg. Til og med å få "se lyset" inne på fjellet etter en tur til Vang, var en stor opplevelse. At det ikke var det dere tenker på, men lyset fra en meteoritt, trenger vi ikke si så mye om.

Landbruks- og matmeldingen har vært det store temaet det siste året. Både før og særlig etter at den vart presentert. Vi venta lenge på meldingen og for å si det slik, så føltes det som den var bedre enn fryktet og ikke så god som vi kunne ønsket. Vi i Oppland Bondelag sa tidlig at dette var en brukbar kladd og at vi ville være med å arbeide for å gjøre den enda bedre. Norges Bondelag har nå gitt sitt endelige tilsvar til Næringskomiteen som skal behandle meldingen i slutten av Mars og til Stortinget like etter påske.

Alle dere som er her kjenner innholdet i meldingen og jeg skal ikke bruke tid her på å gå igjennom denne, men noen hovedpunkt må jeg nevne. Meldingen slår fast at grunnelementene i landbrukspolitikken skal ligge fast. Det skal vi være glad for og ikke bare ta som en selvfølge. Til det hører vi alt for mange politiske og næringspolitiske uttalelser, som trekker i en annen retning. Vi skal også produsere mer mat innenlands. Det er selvsagt en utfordring vi er villige til å ta. La oss se på dette som et anbud. Staten definerer et oppdrag. Det er vi som har muligheten, det er vi som har kunnskapen og vi tar på oss jobben. For at vi skal kunne gjøre det må vi få betalt som for det andre arbeidet som utføres i det Norske samfunnet. Dette er så enkelt og selvfølgelig at alle må kunne forstå dette.

Meldingen er uten forslag til virkemidler. I følge landbruksministeren skal disse komme i jordbruksoppgjøret. Vi venter i spenning på det.

Etter at meldingen vart lagt fram har det vært stor aktivitet, både i Bondelaget og i det politiske miljøet. Noen av oss har reist rundt og prata så mye landbruksmeling de to siste månedene, at vi nesten skulle tro vi selv har skrevet den. Vi kan bare konstatere at landbruk er skikkelig på dagsorden

og det gleder oss. Vi må selv være med å tilføre denne diskusjonen kunnskap og ikke la andre styre debatten. Nok en gang er det grunn til å rose våre politikere for det engasjementet de viser. Vi er godt tilfreds med de muligheter vi blir gitt ved å bli invitert inn, eller der vi inviterer oss selv. I ei næring som er avhengig av politiske virkemidler er det absolutt nødvendig at vi er i god dialog med de som skal være med å gi oss gode rammevilkår. Jeg vil også påstå at politikere som engasjerer i og er positive til matproduksjon har ei god sak. Å legge til rette for en sikker matproduksjon er en vinnersak for enhver politiker. Å ha gode relasjoner til politikere og forvaltere er av avgjørende betydning for oss. I slike relasjoner må vi både kunne kreve og gi, men vi må aldri la vår selvfølgelige rett og mulighet til påvirkning gå fra oss. Da gjør vi ikke jobben vår og for ikke å overdrive, det er alltid noen som har lyst til å gjøre jobben på våre vegne. Problemet er at det da ikke blir på våre premisser.

Vi ser også at diskusjonen som har vært på matproduksjon nasjonalt og globalt siste tida, engasjerer forbrukerne. Det er gledelig å konstatere at resultatene fra den årlige MMI-målingen som gjennomføres på vegne av Bondelaget, viser en rekordoppslutning om norsk jordbruk. 90% er for å opprettholde det norsk jordbruket på minst samme omfang som i dag, og 79% er positive til jordbruksbevilgningene over statsbudsjettet. Det er gode tall å ha med i arbeidet med å sikre norsk matproduksjon og rammevilkår for norske bønder framover.

Ifølge landbruks og matmeldingen skal samvirke og markedsregulering fortsatt ha ei viktig rolle i gjennomføringen av landbrukspolitikken. Dette er gledelig og da må det også være vilje til å gi vilkår for at dette kan gjennomføres. Samvirke med mottaks og leveringsplikt er en garantist for, at vi som råvareleverandører skal ha sikkerhet for avsetning av våre produkter, uansett hvor de produseres. Garantist for et landbruk over hele landet. Både de som leverer til samvirke og de som velger andre varemottagere er like avhengige av den markedsregulatorrolla som utøves. At dette er viktig for den norske forbrukeren er også en godt bevart hemmelighet. Denne rolla har også dukket opp som et nytt begrep for den menige mann etter smørkrisa før jul. Våre motstandere er flinke til å trekke dette frem som, nok et eksempel på mislykket landbrukspolitikk. Å kunne møte disse kritikerne med fornuftig argumentasjon er ikke enkelt, men veldig viktig. Hele smørsaken er egentlig en veldig interessant observasjon over folks reaksjoner, når de for engangs skyld ikke kan kjøpe det de vil. At det importerte smøret i tillegg måtte fjernes fra butikkhyllene fordi folk velger det vekk, er noe vi bare må ta som en bekreftelse på at folk vil ha norskprodusert mat. Vi burde være mye flinkere til å kommunisere dette utover egne rekker. Skulle ikke forundre meg om noen skulle finne på å ta en doktorgrad på denne smørsaken.

Markedsadgang og kjedemakt blir godt belyst i matkjedeutvalgets arbeid. Dette er en veldig viktig sak som angår oss alle. Dette er et arbeid som må prioriteres og det hele dreier seg om å sikre oss markedsadgang for våre varer. Det vises godt i pressa at det brukes mange midler og metoder for å posisjonere seg ytterligere i dette markedet. Vær våkne

Jordbruksforhandlingene er like om hjørnet. Fylkeslaget har avgitt sin uttale. Denne er bygget på innspillene fra dere i lokallagene. Som vanlig er det gjort et stort og godt arbeid ute hos dere. Vi har mange innspill og disse blir selvsagt å finne igjen i det endelige kravet fra Norges Bondelag. Hovedkravet er som tidligere, inntekt, inntekt og inntekt. Det ligger mange fine formuleringer i landbruks og matmeldingen. I statens tilbud må det være enkelt å finne igjen dette i form av virkemidler.

Det er viktig for oss som bønder og landbrukspolitikere at vi har evnen til å betrakte oss selv, sett fra utsida. Kanskje ikke bare en gang iblant, men ganske ofte. Om vi selv betrakter oss som ganske spesielle, så er vi til forveksling lik de fleste andre. Som eiere og forvaltere av mye eiendom og areal har vi et spesielt ansvar for hvordan vi fremstår. Det å holde det rent og ryddig rundt oss er en selvfølge. Vi må tåle innsyn i alt vi driver med. Dette har en helt klar sammenheng med folks oppfatning av oss som næring og matprodusenter. Uheldige saker fører ofte til store oppslag og rammer hele næringen. Det samme gjelder hvordan vi omtaler vår egen næring. Det er ingen motsetning mellom det å stille krystallklare krav om rammevilkår og inntekt og det å omtale det vi driver med i positive ordelag. Vi har veldig mye å være stolte av og det å produsere mat må da være det mest nødvendige og meningsfylte som finnes. Det er viktig at vi tilpasser vårt arbeid til situasjonen rundt oss og være tilstede i samfunnsdebatten. Vi må slåss for å få vår rettmessige plass som samfunnsaktør. I tillegg til maten, produserer vi veldig mange av de viktigste samfunnsgodene rundt oss. Dette må vi bli flinkere til å markedsføre.

Bondelaget skal være en god arena for landbrukspolitiske diskusjoner. Tilbakemeldinger fra kvinnelige tillitsvalgte som var samlet i forrige uke var viktigheten av engasjerende tema, møtene må være matnyttige og en må føle seg trygge i miljøet.

Oppland Bondelag er veldig avhengig av dere i lokallaga. Det kan ikke understrekes nok. Vi er så avhengig av arbeidet som gjøres lokalt. Det er der det starter. Vi skulle gjerne hatt enda flere innspill og enda flere konkrete saker som vi kan ta videre. Det er mange godt bevarte hemmeligheter ute i lokallagene som aldri kommer videre, det hører vi når vi reiser rundt på lokale årsmøter. Kunne dere love meg å bli flinkere til å fore oss med saker?? En annen ting vi blir nødt til er å be dere om, er assistanse til en del oppdrag direkte mot fylkeslaget. Det blir mange fora vi skal delta i, mange representasjonsoppdrag. Dette er egentlig bare positivt, men det tar tid. Dette er en sak vi må arbeide videre med. Tror også dette kan vitalisere og gjøre jobben som lokallagsleder enda mer interessant. Vi har så vidt prøvd dette i inneværende år, med god erfaring.

Det arbeides mye med rekruttering til naturbruksutdanning i Oppland.
I etterkant av forvaltningsreformen dro Oppland Fylkeskommune i partnerskap med bl.a. Fylkesmannen og faglaga, i gang et prosjekt RULL, rekruttering, utdanning og likestilling i landbruket. Prosjektet går ut 2012, men arbeidet er kommet så godt i gang at jeg føler meg sikker på at dette vil fortsette også etter at prosjektperioden er over. Gjennom dette prosjektet har vi så langt oppnådd Syns vi har oppnådd en del viktige mål og fått satt i gang flere viktige prosesser gjennom dette prosjektet:

- Voksenagronomkurs er satt i system, og antall deltakere/søknader til dette kurset, viser at dette er et tilbud det er etterspørsel etter.
- Det er satt i gang en pedagogisk og faglig utvikling i naturbruksutdanning
- Det er startet er mer aktiv og systematisk markedsføring av naturbruksopplæring – ikke minst mot rådgiverne i ungdomsskoler og videregående
- Kartlegging av kurs for bønder (EVL), se på muligheten for systematisering
- Fått noe av de større kursene for bønder inn i et kompetansesystem, slik at kursene gir studiepoeng

Det pågår også arbeidet i Fylkeskommunen med opprusting av Valle Videregående skole. Oppland Bondelag har vært med i en arbeidsgruppe for å se aktuelle og nødvendige tiltak på Valle.

Så det skjer mye på rekrutterings- og utdanningssida, og det skal vi være glad for.

Jeg vil takke dere tillitsvalgte på alle nivå for den store og gode jobben dere gjør. Jeg vil også takke fylkeskontoret for den jobben som gjøres der. Dere trekker i trådene, legger til rette for lokallag og fylkeslag. Dere prøver også etter evne å holde fylkeslederen i ørene og den oppgaven er kanskje den verste. Det er avgjørende viktig å ha et godt organisasjonsapparat i ryggen. Vi retter også en takk til sentrale tillitsvalgte og Bondelaget sentralt for den jobben de gjør.

Avslutningsvis vil jeg igjen minne om: Vi må aldri miste våre mål av syne. Det å skape inntektsmuligheter for de som er i næringen og ikke minst for de som skal inn, er hovedmål nr 1. Med ei akseptabel inntekt skal vi løse mange av våre utfordringer på egenhånd. Vi velger å tro på et av hovedbudskapene i landbruksmeldinga: Inntekt er nødvendig for å nå målene i den nye meldinga. Vi er klare vi når vi får de virkemidlene som er nødvendige.

La oss løfte blikket, rette ryggen og ønske hverandre lykke til. Takk for meg!